

ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ АВТОНОМІЇ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ

Мосякова Ірина Юліївна

директор Центру творчості дітей та юнацтва «Шевченківець» міста Києва, кандидат педагогічних наук, докторант Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького mosyakova@ukr.net

В даній статті досліджено питання системної структури управлінської діяльності, розглянуто питання освітнього менеджменту закладів позашкільної освіти в умовах автономії. Автор за допомогою методів аналізу, синтезу, індукції та дедукції розкриває основні тенденції, що притаманні системі позашкільної освіти, звертає увагу на необхідність покращання процесів управління. Автор пропонує розглядати управління у позашкільних закладів освіти із боку підготовки Людини творчості, доводить необхідність змін у теоретичні і практичній складовій менеджменту позашкільної освіти.

У статті звернено увагу на запровадження принципу креативності, адже система позашкільної освіти має допомагати самоактуалізації особистості. У статті наголошено на питаннях, що пов'язані із стандартизацією, інформатизацією і глобалізацією позашкільної освіти, наголошено на важливості узгодження термінологічного апарату у позашкільній освіті. Результатами даного дослідження є розширення уявлень щодо теоретичних і практичних питань в управлінській діяльності керівника багатопрофільного закладу позашкільної освіти, зокрема тих керівників, які намагаються підтримати талановиту молодь у нашій країні.

Ключові слова: багатопрофільні заклади позашкільної освіти, Людина творчості, управління якістю позашкільної освіти.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Напрямо, обраний нашою країною до світової інтеграції, актуалізує необхідність перегляду проблем і перспектив в освітній галузі, і, насамперед, у сфері позашкільної освіти, яка сучасних умовах має стати драйвером змін в системі уявлень молоді про її призначення у світі, її внесок у творчість. Основою відносин між людьми стає не просто створений і розрекламований товар, а, насамперед, продукт творчості, робота творчого мислення. Творчість людини існувала та слугувала поштовхом у різних історичних етапах розвитку людства. Але на сьогодні, завдяки прискореному обміну інформацією, творчість людини стає основою для розвитку суспільства нового типу, де цінними виступають самостійність мислення, ініціативність, автономність. Людині, яка знаходиться на шляху до самостійності, автономності, притаманна особлива форма самореалізації, у котрій фантазія, уявлення стають фундаментальними джерелами життя. Така людина виникає у суспільстві, яке всіма зусиллями намагається підтримати талановиту молодь і її підтримка не є разовою, а в своїй основі має мережеву структуру плекання творчості – багатопрофільні заклади позашкільної освіти.

За таких умов зростають вимоги до позашкільної освіти як особливого простору виховання особистості – вільної, незалежної. Адже тільки позашкільна

освіта здатна розкрити потенціал молоді, допомогти здобувачам позашкільної освіти стати не просто особою із набором різноманітних «твердих навичок» і компетентностей, що є на сьогодні необхідними для виживання у комерціалізованому світі, а й для нових видів діяльності, що потребують «м'яких навичок» і трансверсальних компетентностей, які необхідні для повноцінного життя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тема дослідження міждисциплінарно торкається широкого поля філософських, соціологічних, економічних, психолого-педагогічних проблем. Їх умовно можна поділити на декілька груп. До першої групи можна умовно віднести праці зарубіжних та українських вчених, що розкривають характеристики творчих якостей особистості, ефективних умов для розвитку творчого потенціалу людини у сучасному суспільстві знань (В. Кремень, В. Луговий, І. Регейло, Н. Базелюк, О. Базелюк (Кремень, 2020). Проблеми вивчення освітніх систем у її глобальному вимірі присвячені праці В. Беха (Бех, 2020), Гао Вейчжень (Гао Вейчжень, 2017) та ін.

У другій групі можна об'єднати праці, що торкаються проблем менеджменту організацій, зокрема, це робота М. Оліховської, Л. Лелика, В. Оліховського (Оліховська, 2018). Дотичним до нашого дослідження є роботи, що присвячені стратегічним питанням менеджменту соціокультурної діяльності (Менеджемент, 2018), аксіологічній парадигмі в процесі управління освітою (Крижко, 2003) тощо.

Третя група наукових досліджень пов'язана із явищем автономії та його осмисленням (С. Пролєєв, 2005; Задорожна, 2008). Огляд гетерономії, як явища у суспільстві, що заперечують незалежність, свободу здійснена такими вченими, як В. Трофименко (Трофименко, 2006), Ю. Романенко (Романенко, 2000), Л. Кулик (Кулик, 2007) та інші.

До четвертої групи праць можна віднести дослідження, що пов'язані із питаннями існування та розвитку закладів позашкільної освіти, і, зокрема, тих аспектів, які пов'язані із управлінням у різні періоди (Сорока, 2016). Окреме місце займають питання, що пов'язані із вивченням ролі владного компоненту у зведенні педагогічної взаємодії, в основі яких лежать ідеї таких вчених, як Б. Гарасимів (Гарасимів, 2017), Т. Бельська (Бельська, 2017).

Отже, освітній менеджмент у позашкільних закладах освіти як предмет вивчення міждисциплінарних досліджень на сьогодні є недостатньо вивченим у педагогіці позашкільля. Поза увагою дослідників, як на нашу думку, залишається її культурний потенціал для розвитку суспільства, де свобода, відповідальність, творчість є пріоритетами.

Мета статті. Дослідження освітнього менеджменту у позашкільних закладах освіти, зокрема, розширення уявлень щодо теоретичних і практичних питань в управлінській діяльності керівника багатопрофільного закладу позашкільної освіти. Виклад основного матеріалу дослідження.

Головним проявом Людини творчості (лат. Homo creativity) стає насичення її життєдіяльності мистецтвом, новими продуктами у галузі науки і техніки, новою інформацією, що сприяє появі нових ідей, які, в свою чергу, ще більше сприяють виробленню нового творчого продукту – будь-то нові знання, новий

винахід, нова система, новий твір мистецтва тощо. Таким чином, позашкільна освіта, яка спрямована на розвиток Людини творчості набуває вагомого значення, оскільки продукує розгортання того простору, в якому відбувається розвиток сучасного винахідництва, генерування нових ідей, стрімке зростання освітніх технологій тощо.

Становлення Людини творчості актуалізує перехід до нових стратегій освітнього менеджменту у позашкільній освіті, де визначальною постає цінність автономії. Така цінність, що розвивається у демократичних суспільствах, змінює ставлення кожної особистості до стандартів життя, адже вимагає його покращання завдяки принципам верховенства права, солідарності, відповідальності. Звернення до теми освітнього менеджменту у позашкільній освіті також зумовлено й модернізацією всієї системи освіти в нашій країні, появою якісно нових систем освітнього менеджменту у різних країнах, що передбачає як методологічну, так і суто практичну переорієнтацію менеджменту.

Сфера освітнього менеджменту, і особливо, у процесі виховання Людини творчості є важливою передумовою для управлінської діяльності. І тут слід звернути увагу на антропологічні зрушення та перспективи, які надає антропологічний підхід до проблеми дослідження. Антропологічний підхід слугують покращенню управління в позашкільній освіті, де однією з ключових персон постає керівник закладу, його уявлення, процеси мислення, тип управління, культура тощо. Нові ситуації змушують керівників закладів позашкільної освіти нових вмій, нових спроможностей, а саме: вміння на високому рівні аналізувати явища, що провокують невизначеність, і впливають на педагогічних працівників, які мають, попри за всі незручності, виховувати молоде покоління. Керівники також мають розвинути у собі 20 здатності щодо прийняття розумних рішень у ситуаціях спротиву, у ситуаціях, які класифікуються як нестандартні. Особливої уваги потребує розвиток вміння здійснювати вибір стратегії, напрямів, методів управлінської діяльності, досягати поставлених цілей. Зазначений контекст актуалізує значення управлінської діяльності у позашкільній освіті, підвищує вимоги до професіоналізації особистості керівника, посилює відповідальність за його дії у зведенні комунікацій у системі «здобувачі позашкільної освіти та їх батьки – педагоги – адміністрація закладу позашкільної освіти», а отже актуалізує дослідження освітнього менеджменту в умовах автономії як однієї з центральних проблем сучасної педагогіки позашкільля.

На сьогодні суспільство спостерігає революційні зміни, в результаті яких змінюється уявлення людини про її значення і роль у нашому світі. Основою для відносин між людьми, і, зокрема, це відбувається у різних сферах життєдіяльності – і професійній, і особистісній – стає не просто продукт для споживання, а творчий продукт у різних його формах – нові винаходи та прилади, нові знання, нові підходи до вирішення проблем, які у тій або іншій мірі ускладнюють процеси життєдіяльності. Із розширенням інформації про нові рішення у сфері освіти, і, зокрема, тих, що стосується менеджменту у позашкільних закладах освіти, стало очевидним, що слідом за цими змінами, мають виникнути зовсім інші питання. Ці питання, як на нашу думку, стосуються подолання небезпечних тенденцій у розвитку позашкільної освіти, а саме: неузгодженість термінологічних питань, що призводить до недостатньо повного

розуміння процесів, що відбуваються у сфері позашкільної освіти; недостатність досліджень у сфері позашкільної освіти, які гальмують появу нових концепцій її розвитку; слабкість в акумулюванні досвіду практичної роботи керівників позашкільних установ, що спричинює відповідне обмеження у конструюванні основ управлінської діяльності для майбутніх керівників закладів позашкільної освіти.

Навчання творчим навичкам найбільш повноцінно відбувається в середовищі позашкільних закладів освіти. Але такі заклади важливі не лише 21 для навчання творчим навичкам, а й для набуття нових професійних навичок для розвитку особистості впродовж життя. Так, із цього приводу О. Литовченко зазначала: «...у міжнародній освітній практиці неформальна освіта здебільшого призводить до кваліфікацій, які не визнаються відповідними національними освітніми органами як формальні кваліфікації, або взагалі не мають кваліфікації (UNESCO Glossary). Натомість, позашкільна освіта визначена як невід'ємний складник освіти України; компетентності, здобуті за програмами позашкільної освіти, можуть враховуватися та визнаватися на відповідному рівні освіти (статті 8, 14 Закон України «Про освіту», 2017); у системі позашкільної освіти можуть здобуватися часткові кваліфікації нульового – третього рівнів Національної рамки кваліфікацій (Закон України «Про позашкільну освіту», 2000). Зазначене вище сприяє суттєвій ролі позашкільної освіти України не лише як інституту виховання та соціалізації дітей та молоді, але і як здобуття професії» (Литовченко, 2020, с. 312).

Цей напрям перебуває в нашій країні у стадії становлення і для такої роботи, як на нашу думку, потрібне узгоджені дії керівників і педагогічних працівників закладів. Вважаємо, що для ефективного управління цими процесами у позашкільних установах, необхідно розуміти важливість роботи керівника. Як на наш погляд, у цьому процесі слід орієнтувати керівників до розуміння ролі позашкільної освіти у професійному розвитку кожного здобувача, його спеціалізацію.

Вкажімо на те, що позашкільна освіта сьогодні опинилася в стані кризи. Вона не зовсім вписується у ринкові відносини і саме тому вагомими є дослідження, в яких визнається важливість модернізації позашкільної як для науковців, так і для практиків. У сучасних умовах гетерономії протистоїть нова парадигма позашкільної, і більшість керівників розуміють власну роль у перетворенні процесів управління в умовах автономії. У дослідженнях, що присвячені питанням позашкільної освіти, обґрунтовується необхідність професійного самовизначення і трудового виховання особистості (Л. Яременко (Яременко, 2014), врахування проблеми ринку праці (Н.Ничкало (Ничкало, 2013), формування громадянськості (С. І. Коренева (Коренева, 2016)) тощо.

П. Горлач вважає слушною думку про те, що «що саме позашкільна освіта разом з іншими складниками системи освіти – дошкільною, загальною середньою, професійною, вищою – створює цілісне освітнє середовище» (Горлач, 2016, с.66).

Так, можемо вказати на те, що у гетерономних системах освіти (до яких відносять радянську освіту) закріплено жорстку ієрархією трудових відносин між керівниками і їх підлеглими. Мабуть, досить довгим є шлях від культивування цієї системи освіти до прогресивної, що характеризується більшою

автономністю і незалежністю. Ми вважаємо, що в управлінні позашкільними закладами освіти мають бути запроваджені основні принципи: автономність особистості у виборі програм навчання, стандартизація позашкільної освіти, відкритість та діалогічність в управлінні позашкільною освітою тощо.

Ми вбачаємо, що визначальним чинником для підвищення ефективності позашкільної освіти є генерування нових ідей, які в своїй основі мають технологічність, зокрема, спрямованих на творчість особистості, розвиток потенціалу кожної людини через запровадження принципу креативності. Отже, система позашкільної освіти має допомагати самоактуалізації особистості, що, за А. Маслоу, займає найвищий рівень в ієрархії потреб людини (Маслоу, 1994, с. 31-35).

Теорія й практика сучасного освітнього менеджменту у закладах позашкільної освіти мають певний арсенал управлінських технологій, що збагатилися менеджмент-ідеями кваліфікованого керівництва, впровадженням корпоративної культури, статичного вивчення практик освітнього менеджменту. Актуальність проблеми модернізації управління позашкільною освітою зумовлена такими чинниками, як-от: інформатизація, поглиблення процесу стандартизації (зокрема, на міжнародному рівні), поява міждисциплінарності, що в цілому впливає на процеси управління закладами позашкільної освіти. Наприклад, інформатизація процесі управління є об'єктивною умовою для прискорення документообігу, що має полегшити управлінські процеси. Звісно, може впасти в око і проблеми, що супроводжують інформатизацію в управлінні, а саме: витік персональної інформації, що зумовлено слабкістю кодування у інформаційних системах, ризик втрати інформації про педагогічних працівників на інформаційних носіях внаслідок збоїв програмного забезпечення тощо.

Щодо поглиблення процесів стандартизації в управлінні закладами позашкільної освіти можна вказати на те, що переважна більшість проблем була успадкована з минулих років, а вироблення нових стандартів вимагають нового погляду, зокрема, із врахуванням розвитку дистанційної освіти, що відображає сучасні потреби в навчанні у вільний час таких професіоналів, які здатні виявляти найкращі творчі риси у різних видах діяльності. В. Курільченко виокремлює значення Дистанційних шкіл, їх значення для соціалізації учнів, які проживають у селищах, що віддалені від обласних центрів: «Задля забезпечення доступності високоякісної позашкільної освіти для всіх учнів, незалежно від місця їх проживання, для школярів Харківської області в Малому каразінському університеті працюють Дистанційні школи. Для спілкування з учнями широко використовують новітні інформаційнокомунікаційні технології. У Малому каразінському університеті започатковано проведення Skype-конференцій для надання індивідуальних та одночасних колективних консультацій учням Дистанційних шкіл. Під час шкільних канікул для учнів Дистанційних шкіл в університеті проводять навчальні дні. Програми навчальних днів передбачають лекції викладачів, практичні заняття, лабораторні заняття, демонстрації дослідів, пізнавальні ігри, відвідування університетських музеїв, консультації з розділів навчальних програм, які викликають труднощі при самостійному опрацюванні та ін.» (Курільченко, 2015, с. 188). Автор доводить, що використання дистанційних послуг сприяє самоорганізації молоді, їх самовдосконаленню та подальшому розвитку. Погоджуючись із висновками

автора, вважаємо також, що дистанційні форми роботи сприяють для набуття досвіду спілкування, спонукають до розробки нових ідей, орієнтують на інтеграцію до світового простору, який поступово розширюється та набуває нових рис. При цьому це не означає втрату національних традицій, а навпаки, сприяє набуттю нових ознак для позашкілля, поглибленню її фундаментальної значущості для людини. Вважаємо, що фундаменталізація позашкільної освіти вимагає від керівників розкриття їх професійної діяльності у соціальному середовищі закладу, що видозмінюється, набуває нових ознак у інформаційному освітньому середовищі.

Розглядаючи характеристики закладів позашкільної освіти, ми беремо до уваги факт, що їх розвиток пов'язаний із трансформацією законодавства, що має значний вплив на її зміст. Так, ще у 2015 році Є. Красняков вказував: «...запроваджуючи в національне освітянське законодавство нові терміни «формальна освіта», «неформальна освіта», «інформальна освіта», а також відповідні рівні освіти, члени робочих груп з підготовки проекту закону, експерти пішли шляхом виключення зі структури освіти України позашкільної освіти» (Красняков, 2015, с. 39). Автор наголошує, що із таким станом не можна погодитися, адже такі новації не відповідають багатьом вимогам чинного законодавства про освіту. Слушним вважаємо його вислів: «Чи маємо право не враховувати давню славетну історію позашкілля, його традиції і, головне, провідну роль позашкільної освіти в реалізації завдань щодо створення умов для самовизначення, саморозвитку, самореалізації дитячої особистості, її професійної орієнтації, формування соціально-громадського досвіду, моральних якостей, профілактики бездоглядності, безпритульності, правопорушень тощо? І як у разі ухвалення законопроекту запропоновані новації вплинуть на подальший розвиток позашкільної освіти? Чи буде її збережено як невід'ємну складову системи вітчизняної освіти?» (Красняков, 2015, с. 39).

У зв'язку з цим зміст позашкільної освіти, і, відповідно, конструювання змісту з боку адміністрації закладів позашкільної освіти має бути спрямоване на вирішення проблем повернення особистості до її творчої самореалізації, пошуку сенсу її життя у складному світі. Отже, думка про керівництво позашкільною освітою, її проблеми і перспективи зводиться до розуміння сучасних глобалізаційних процесів, що визначають цілі сталого розвитку, що є важливими для багатьох країн, а саме: якісна освіта, охорона здоров'я, подолання бідності. Вважаємо, що глобалізація є процесом створення нового освітнього простору для нової людини – Людини творчості, а це вимагає від сучасних менеджерів позашкільної освіти перегляду теоретичних положень та покращення існуючих культурно-освітніх практик. Вважаємо, що за таких умов і теорія, і практика освітнього менеджменту у закладах позашкільної освіти потребує осмислення та, відповідно, переорієнтації в контексті соціокультурних змін.

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Наявність позитивних змін в теорії і практиці управління позашкільною освітою пов'язана з новим ставленням до розвитку Людини творчості. Це не завжди вкладається в традиційні уявлення про систему знань, що базується, насамперед, на функціональності людини, її ролі у комерціалізованому суспільстві.

Вважаємо, що зміни у процесі управління закладами позашкільної освіти внесуть нові орієнтири для подальшого соціокультурного досвіду. Позашкільна освіта є однією із складових освіти суспільства, що надає значення подальшому реформуванню освітніх стратегій, що націлені на становлення автономії особистості, її творчості, розвитку творчого мислення і культури поведінки вільного громадянина. Перспективним вважаємо розробку діагностичних матеріалів для керівників закладів позашкільної освіти, які ідентифікують себе як носіїв змін в управлінських процесах освітнього менеджменту.

Список використаних джерел

1. Бельська, Т. В. (2017). Удосконалення основних форм суспільновладних взаємодій в умовах сучасних глобальних тенденцій. Вісник Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Сер. Держ. упр. 2017. № 1. С. 123-130.
2. Бех, В. П. (2020). Система освіти цифрової доби у дискурсі парадигмального прогнозу. Humanities studies. 2020. Вип. 5. С. 100-116.
3. Гао Вейчжень (2017). Глобальна освіта як предмет соціальнофілософського аналізу. Нова парадигма. 2017. Вип. 131. С. 45-57.
4. Гарасимів, Б. (2017). Моделі громадянського суспільства: проблема взаємовідносин людини та держави. Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». 2017. № 861. С. 97-104.
5. Горлач, П. (2016). Всеукраїнський форум педагогічних працівників позашкільної освіти «Позашкільна освіта в умовах децентралізації». Рідна школа. 2016. № 11-12. С. 64-66.
6. Задорожна, С. М. (2008). Сторінка автономії в міжнародному приватному праві: монографія. Чернівці: Технодрук.
7. Коренева, С. І. (2016). Позашкільна освіта як умова формування гармонійної особистості громадянина України. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2016. № 7. С. 9-14.
8. Красняков, Є. (2015). Позашкільна освіта та її місце в структурі освіти України. Віче. 2015. № 13. С. 39-41.
9. Кремень, В. Г. (2020) Відкритість, цифровізація й оцінювання в науці: загальне і особливе для соціогуманітарного знання / В. Г. Кремень, В. І. Луговий, І. Ю. Регейло, Н. В. Базелюк, О. В. Базелюк. Інформаційні технології і засоби навчання. 2020. Т. 80, № 6. С. 243-266.
10. Крижко, В. В. (2003) Теорія та практика менеджменту в освіті. Запоріжжя : Просвіта.
11. Кулик, Л. Ю. (2007) Гетерономная и автономная мораль: критерии дифференцирования. Наука і освіта. 2007. № 8/9. С. 87-90.
12. Курільченко, В. В. (2015). Позашкільна освіта в центрі довузівської освіти класичного університету. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2015. Вип. 43. С. 182-189.
13. Литовченко, О. (2020). Позашкільна освіта & неформальна освіта дітей та молоді: концептуальні основи, цілі і цінності. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. 2020. Вип. 24(1). С. 300-316.
14. Маслоу, А. (1994) Самоактуализация личности и образование. Санкт-Петербург: Питер.
15. Менеджмент соціокультурної діяльності : колект. монографія / ред.: В. П. Пасічник; упоряд.: О. В. Козаренко. Львів: Растр-7, 2018.

16. Ничкало, Н. Г. (2013). Ринок праці і виробничий персонал: проблеми сьогодення і погляд у майбутнє (рецензія на монографію: Герлях Ришард. Позашкільна професійна освіта в умовах цивілізаційних змін. Нові тенденції і виклики = Gerlach Ryszard. Pozaszkolna edukacij zawodova wobec zmian cywilizacyjnych. Nowe trendy i wyzwania. - Wydgoszcz, 2012/ - 389 s.). Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. 2013. Вип. 7. С. 350-354.

17. Оліховська, М. В. (2018) Менеджмент організацій / М. В. Оліховська, Л. І. Лелик, В. Я. Оліховський; ПрАТ «ВНЗ Міжрегіон. акад. упр. Персоналом», Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів: Ліга-Прес.

18. Пролеєв, С. (2005). Кант проти Канта: автономія волі та упокорення влади. Філософська думка. 2005. № 2. С. 51-66.

19. Романенко, Ю. В. (2000). Соціально-філософський аналіз контраверсій соціальної правової держави (на матеріалах німецької філософії права) : Автореф. дис... канд. філос. наук : 09.00.03. Київ: Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка.

20. Сорока, Т. П. (2016). Позашкільна освіта: ретроспектива та виклики сьогодення. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка. 2016. № 1. С. 31-37.

21. Трофименко, В. А. (2006). Розум і воля як антропологічні основи права : монографія. Харків : ЛЛС. 22. Яременко, Л. (2014). Позашкільна освіта як поле професійного самовизначення і трудового виховання особистості. Директор школи, ліцею, гімназії. 2014. № 5-6. С. 68-73.

Referens

1. Bielska, T. V. (2017). Udoskonalennia osnovnykh form suspilnovladnykh vzaiemodii v umovakh suchasnykh hlobalnykh tendentsii. Visnyk Nats. akad. derzh. upr. pry Prezydentovi Ukrainy. Ser. Derzh. upr. 2017. № 1. S. 123-130.

2. Bekh, V. P. (2020). Systema osvity tsyfrovoy doby u dyskursi paradyhmalnoho prohnozu. Humanities studies. 2020. Vyp. 5. S. 100-116.

3. Hao Veichzhen (2017). Hlobalna osvita yak predmet sotsialnofilosofskoho analizu. Nova paradyhma. 2017. Vyp. 131. S. 45-57.

4. Harasymiv, B. (2017). Modeli hromadianskoho suspilstva: problema vzaiemovidnosyn liudyny ta derzhavy. Visnyk Nats. un-tu «Lvivska politehnika». 2017. № 861. S. 97-104.

5. Horlach, P. (2016). Vseukrainskyi forum pedahohichnykh pratsivnykiv pozashkilnoi osvity «Pozashkilna osvita v umovakh detsentralizatsii». Ridna shkola. 2016. № 11-12. S. 64-66.

6. Zadorozhna, S. M. (2008). Storinka avtonomii v mizhnarodnomu pryvatnomu pravi: monohrafiia. Chernivtsi: Tekhnodruk.

7. Koreneva, S. I. (2016). Pozashkilna osvita yak umova formuvannia harmoniinoi osobystosti hromadianyna Ukrainy. Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti. 2016. № 7. S. 9-14.

8. Krasniakov, Ye. (2015). Pozashkilna osvita ta yii mistse v strukturі osvity Ukrainy. Viche. 2015. № 13. S. 39-41.

9. Kremen, V. H. (2020) Vidkrytist, tsyfrovizatsiia y otsiniuvannia v nausti: zahalne i osoblyve dlia sotsiohumanitarnoho znannia / V. H. Kremen, V. I. Luhovyi, I. Yu. Reheilo, N. V. Bazeliuk, O. V. Bazeliuk. Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia. 2020. T. 80, № 6. S. 243-266.

10. Kryzhko, V. V. (2003) Teoriia ta praktyka menedzhmentu v osviti. Zaporizhzhia : Prosvita.

11. Kulyk, L. Yu. (2007) Heteronomnaia y avtonomnaia moral: kryteryi dyfferentsyrovanyia. Nauka i osvita. 2007. № 8/9. S. 87-90.

12. Kurilchenko, V. V. (2015). Pozashkilna osvita v tsentri dovuzivskoi osvity klasychnoho universytetu. Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh. 2015. Vyp. 43. S. 182-189.

13. Lytovchenko, O. (2020). Pozashkilna osvita & neformalna osvita ditei ta molodi: kontseptualni osnovy, tsili i tsinnosti. Teoretyko-metodychni problemy vykhovannia ditei ta uchnivskoi molodi. 2020. Vyp. 24(1). S. 300-316.

14. Maslou, A. (1994) Samoaktualyzatsiia lychnosti y obrazovanye. Sankt-Peterburh: Pyter.

15. Menedzhment sotsiokulturnoi diialnosti : kolekt. monohrafiia / red.: V. P. Pasichnyk; uporiad.: O. V. Kozarenko. Lviv: Rastr-7, 2018.

16. Nychkalo, N. H. (2013). Rynok pratsi i vyrobnychyi personal: problemy sohodennia i pohliad u maibutnie (retsenziia na monohrafiuu: Herliakh Ryszard. Pozashkilna profesiina osvita v umovakh tsyvilizatsiinykh zmin. Novi tendentsii i vyklyky = Geriach Ryszard. Pozaszkolna edukacij zavodova wobec zmian cywilizacyjnych. Nowe trendy i wyzwsnia. - Bydgoszcz, 2012/ - 389 s.). Osvita doroslykh: teoriia, dosvid, perspektyvy. 2013. Vyp. 7. S. 350-354.

17. Olikhovska, M. V. (2018) Menedzhment orhanizatsii / M. V. Olikhovska, L. I. Lelyk, V. Ya. Olikhovskiy; PrAT «VNZ Mizhrehion. akad. upr. Personalom», Nats. un-t «Lviv. politekhnik». Lviv: Liha-Pres.

18. Proleiev, S. (2005). Kant proty Kanta: avtonomiia voli ta upokorennia vlady. Filosofska dumka. 2005. № 2. S. 51-66.

19. Romanenko, Yu. V. (2000). Sotsialno-filosofskyi analiz kontraversii sotsialnoi pravovoi derzhavy (na materialakh nimetskoi filosofii prava) : Avtoref. dys... kand. filos. nauk : 09.00.03. Kyiv: Kyiv. nats. un-t im. T.Shevchenka.

20. Soroka, T. P. (2016). Pozashkilna osvita: retrospektyva ta vyklyky sohodennia. Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Serii : Pedahohika. 2016. № 1. S. 31-37.

21. Trofymenko, V. A. (2006). Rozum i volia yak antropohichni osnovy prava : monohrafiia. Kharkiv : LLS. 22. Iaremenko, L. (2014). Pozashkilna osvita yak pole profesiinoho samovyznachennia i trudovoho vykhovannia osobystosti. Dyktor shkoly, litseiu, himnazii. 2014. № 5-6. S. 68-73.

Educational management of out-of-school education in the conditions of autonomy: problems of theory and practice Mosyakova Irina Yulevna, Candidate of Pedagogical Sciences, doctoral student of Melitopol State Pedagogical University named after Bohdan Khmelnytsky, Director of the Center for Creativity of Children and Youth «Shevchenkove» (Kiev), mosyakova@ukr.net In the given article the questions of system structure of administrative activity are investigated, the questions of educational management of establishments of outof-school education in the conditions of autonomy are considered. Using the methods of analysis, synthesis, induction and deduction, the author reveals the main trends inherent in the extracurricular education system, draws attention to the need to improve management processes that affect the practical implementation of educational services for students. The author proposes to consider the management of out-of-school educational

institutions from the point of view of training a person of creativity, proves the need for changes in the theoretical and practical components of the management of out-of-school education. The article highlights the position of introducing the principle of creativity, because the system of extracurricular education should help self-actualization of the individual. The article emphasizes the issues related to standardization, informatization and globalization of out-of-school education, emphasizes the importance of harmonizing the terminology in out-of-school education. The results of this study are an expansion of ideas on theoretical and practical issues in the management of the head of a multidisciplinary institution of out-of-school education, in particular those leaders who try to support talented young people in our country. Keywords: multidisciplinary institutions of out-of-school education, Man of creativity, quality management of out-of-school education.